

Ráiteas Tosaigh, Mícheál Ó Cúlán, Príomhoide, Coláiste Naomh Éinne, Inis Mór.

A Chathaoirligh agus a chomhaltaí Comhchoiste,

Gabhaim buíochas leis an gComhchoiste Oireachtas um Oideachas agus Scileanna as an gcuireadh a tugadh dom labhairt libh agus chun míniú a thabhairt ar na dushláin a bhíonn ag scoileanna oiléain maidir le ganntanas airgid agus na srianta a chuireann buiséad na scoile, mar atá sé faoi láthair, ar ghnáthsheirbhísí scoile.

De réir taighde, tá costas breise - idir 30% agus 40% - luaite le maireachtáil ar oiléán, i gcomparáid le costais mhaireachtála ar mhórthír.

Is fíor a rá go bhfuil na costais bhrefise seo le feiceáil go soiléir i riadaradh scoile, agus, mar gheall air seo, go mbíonn srianta ar leith orainne ar na hoileáin agus dúshláin áirithe le sárú againn.

Cuireann míreanna caiteachais ar nós:

1. Cothabháil trealamh agus innealra
2. Taistéal
3. Soláthairtí a cheannach isteach.
4. Costais bhrefosla srl.

brú mór ar bhuiséid na scoileanna oiléain.

Tá sé fíordheacair speisialtóirí a mhealladh chomh fada le scoil oiléain nuair atá obair chothabhála le déanamh uirthi, mar shampla, ar innealra sna seomraí ábhar praiticiúil, ar chóras téimh, ar chóras múchta tine, sa dabhach séarachais, agus mar sin de. Nuair a thagann teicneoirí chugainn, bíonn an lá iomlán caite acu ar an oiléán fiú mura mbeadh sa tréimhse oibre i láthair na scoile ach cúpla uair an chloig. Cuireann siad an chailliúint ama sin san áireamh ina dtáillí seirbhíse.

Ta costais brefise taistil ar scoláirí agus ar fhoireann na scoile nuair a bhíonn orainn freastal ar ócáidí éagsúla; imeachtaí spóirt, cúrsaí inseirbhíse sa bhForbairt Ghairmiúil Leanúnach do mhúinteoirí, turais allamuigh, drámaí srl. Lena chois sin, bíonn ar thuismitheoirí airgead breise a shíneadh ag na daoine óga mar go mbíonn lá iomlán ar an mórhír le caitheamh ag scoláirí a théann chuig cluiche, dráma nó eile le linn fhormhór na scoilbhliana mar nach bhfuil bád abhaile i lár an lae ach idir Bealtaine agus Meán Fómhair. Cuireann sé seo brú ar phobal na scoile.

Is cuma cén trealamh nó soláthairtí a cheannaítear, bíonn lastas mar chostas breise agus, go deimhin, is minic nach mbíonn roinnt comhlachtaí sásta déileáil le scoileannna oiléain mar gheall ar an obair brefise a bhaineann leis an ngnó. Tá mé

cinnte gur minic a d'ordaigh agus a cheannaigh sibh ar fad earraí lena raibh an seachadadh saor in aisce. Creidigí uaimse nach dtagann an forlónadh seo chomh fada linn ar na hoileáin i gcónaí; go deimhin, ba mhinic a dúradh liom "**Yes, sir, we can deliver nationwide, but not to the Aran Islands**".

Sa chás go mbíonn an soláthraí sásta earraí a sheachadadh chuig seoladh ar oiléán mara, is féidir go mbeadh deacrachtaí ag an gcustaiméir leis an iompróir agus moill ar an gcóras iompair dá réir. Go rímhinic, bíonn ar mhuintir Árann glao gutháin a chur ar an gcomhlacht lastais agus ar an aerfort chun fáil amach cár fhág an cúiréir an pacáiste - má d'fhág!

Cuimhnigh go gcosnaíonn sé an méid céanna airgid, nó nios mó, b'fhéidir, seomra le deichniúr ann a théamh is a chosnaíonn sé seomra ina bhfuil tríocha duine.

Tá sé le tuiscint, mar sin, nach n-oibríonn córas buiséid de réir an duine (per capita) do scoileanna beaga oiléain. Ní leor síntíús na Roinne chun na scoileanna a choinneáil oscailte agus, murach an liúntas breise a thugann Bord Oideachais agus Oiliúna na Gaillimhe agus Ros Comáin do scoileanna Oileáin Árann faoi láthair, ní bheadh ár gcuid scoileanna in ann feidhmiú. Trí sciar de bhuiséad iomlán na scoileanna a roinnt ar na scoileanna beaga, bíonn BOOG&RC in adhastar an anró mar go bhfágann seo na scoileanna móra ag iompar na scoileanna beaga.

Ta aitheantas tugtha ag BOOG&RC do na deacrachtaí seo agus tá an córas lena roinneann siad an buiséad fabhrach do na scoileanna beaga ar fad atá faoina chúram. Molaimid sin agus táimid fíorbhuíoch. Ach, faraor, ní leor é.

Fós, táimid ag iaraidh go bhfaighidh an t-iarratas atá déanta ag Boird Oideachais agus Oiliúna Éireann (ETBI) iarratas a dhéanamh ar ár son chuig an Roinn Oideachais agus Scileanna méadú de €10,000 a chur lenár mbuiséad éisteacht ón Roinn sin.

I mí Bealtaine seo caite, mhol an Comhchoiste Oireachtais Gaeilge agus Gaeltachta

- " (11) Go bhfuil gá leis an Aire Oideachais agus Scileanna féachaint ar an bhfadhb ar leith atá ag na scoileanna ar na hOileáin Árann agus ar na hoileáin eile timpeall na tíre maidir le líon na bpáistí agus na seirbhísí atá ar fáil dóibh - go mbeidh an tAire sásta cúnamh cuí a thabhairt dóibh mar is gá chun na scoileanna sin a choimeád ar oscailt agus chun an chéad ghlúin eile ar na hOileáin Árann agus ar na hoileáin Gaeltachta eile a bheith ina gcainteoirí dúchasacha;
- (12) Go n-aithneodh an tAire Oideachais agus Scileanna go bhfuil costais ar leith ar scoileanna ar na hOileáin Árann agus ar na hoileáin eile agus go gcuireann na costais breise sin isteach ar gach rud a déantar sa scoil - foireann chuí atá cáillithe a mhealladh, curaclam leathan a chur ar fáil,

seirbhísí breise a sholáthar do na daltaí; foirgnimh a thógáil agus a
dheisiú, áiseanna cuí a bheith ann, srl. “.

Teastaíonn cúnamh ó na hiar-bhunscoileanna ar na hoileáin agus is í ár dtuairim
gurb é an cúnamh airgid ceann de na bearta cabhrach is fóintiúla a d'fhéadfaí a
thabhairt dúinn agus muid ag dul i ngleic le hiliomad deacrachtaí.

Mar fhocal scoir, impím ar an gComhchoiste Oireachtas um Oideachas agus Oiliúna
a bhfuil curtha agam in bhur láthair inniu a chur san áireamh in bhur bplé ina
dhiaidh seo agus in aon tuairisciú ar ais chuig an Roinn Oideachais agus Scileanna
ag éirí as obair an lae inniu.

Mo bhúiochas libh an athuair.

Nollaig shona!